

Sammanfattning

Fråga om preskription. Käranden i målet har gjort gällande att hon inte fullt ut erhållit avtalad pension och yrkat att den tidigare arbetsgivaren ska utge ”resterande pension”. Fråga om talan avser en sådan fordran på pension som avses i 2 § tredje stycket preskriptionslagen eller är att uppfatta som en skadeståndstalan och att preskription därmed har inträtt enligt 2 § första stycket samma lag.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2008-07-02
Stockholm

Dom nr 60/08
Mål nr B 86/07

KLAGANDE

Riksskådebanan, 802004-3280, Box 17506, 118 91 STOCKHOLM
Ombud: advokaten Anders Elmér, Elmszell Advokatbyrå AB,
Gamla Brogatan 32, 111 20 STOCKHOLM

MOTPART

S.L. i LUDVIKA
Ombud: förbundsjuristen Annett Olofsson, LO-TCO Rättsskydd AB,
Box 1155, 111 81 STOCKHOLM

SAKEN

preskription

ÖVERKLAGAD DOM

Stockholms tingsrätts, avd. 3, mellandom den 28 september 2007 i mål
T 15530-06

Tingsrättens dom, se bilaga.

Riksskådebanan har yrkat att Arbetsdomstolen, med ändring av tingsrättens mellandom, ska förklara att S.L:s vid tingsrätten förda talan är preskriberad.

S.L. har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Arbetsdomstolen har med stöd av 4 kap. 15 § andra stycket lagen om rättegången i arbetstvister avgjort målet utan huvudförhandling.

Riksskådebanan har i Arbetsdomstolen som grund för att S.L:s talan är preskriberad endast åberopat preskriptionslagens bestämmelser och således här inte gjort gällande preskription enligt den vid tingsrätten åberopade förhandlingsordningen.

Parterna har till utveckling av sin talan anfört i allt väsentligt detsamma som vid tingsrätten, i nu aktuell del, med följande tillägg och förtydliganden.

Riksskådebanan

S.L:s talan är att uppfatta som en skadeståndstalan och inte som en fordran på pension. Hon gör nämligen gällande att hon och Riksskådebanan träffat ett avtal om att hon skulle omfattas av ”pensionsreglementet för funktionärer anställda inom Landsorganisationen i Sverige” och inte av den s.k. KTP-planen som alla andra anställda vid Riksskådebanan var anslutna till och att Riksskådebanan i strid med detta påstådda avtal har underlåtit att meddela KP Pension & Försäkring detta varigenom hon senare drabbats av en skada bestående i att hon erhållit för låg pension. Att hennes fordran skulle avse ”resterande pension” är ett felaktigt sätt att uttrycka saken eftersom Riksskådebanan under inga omständigheter har någon skyldighet att betala pension till S.L. Pensionen utbetalas av KP Pension & Försäkring. S.L:s framställda yrkande är således rätteligen ett skadeståndsyrkande för ett påstått avtalsbrott. Därmed är den särskilda regeln om preskription av pensionsfordringar som föreskrivs i 2 § tredje stycket preskriptionslagen inte tillämplig. I stället börjar preskriptionstiden löpa från tiden för den påstådda skadegörande handlingen. Regeln i 2 § tredje stycket gäller dessutom enbart om fordran faller inom ramen för ett bakomliggande, otvistigt, pensionsavtal. Eftersom det råder tvist mellan parterna huruvida det träffats ett pensionsavtal med den innebörd som S.L. påstått ska således huvudregeln i 2 § första stycket preskriptionslagen gälla.

S.L.

Riksskådebanan och hon har ingått ett avtal genom vilket Riksskådebanan utfäst att hon skulle omfattas av pensionsvillkor enligt pensionsreglementet för funktionärer anställda inom LO. Hon gick i pension i december 2000 och har uppburit och uppbär pension som är lägre än den utfästa. Riksskådebanan är skyldig att utge resterande pension motsvarande mellanskillnaden mellan erhållen och utfäst pension. Det är Riksskådebanan som är motpart i avtalet om pension, oavsett hur arbetsgivaren väljer att säkra pensionsutfästelsen. Hennes talan avser alltså en talan om resterande pension och är inte en skadeståndstalan. Preskriptionstiden ska därför räknas från den dag fordringen tidigast kunde göras gällande. Bestämmelsen i 2 § tredje stycket preskriptionslagen är tillämplig oavsett om tvisten mellan parterna ska betraktas som en tvist om innehållet i ett pensionsavtal eller en tvist huruvida något avtal om pension över huvud taget träffats. Den särskilda preskriptionsregeln för pensionsfordringar är inte enbart tillämplig på fordringar inom ramen för ett bakomliggande, ostridigt, pensionsavtal.

Domskäl

Enligt 2 § första stycket preskriptionslagen (1981:130) preskriberas en fordran som huvudregel tio år efter tillkomsten om inte preskriptionen avbryts dessförinnan. Enligt tredje stycket samma bestämmelse räknas dock för fordran på pension preskriptionstiden från den dag fordringen tidigast kan göras gällande. Den sistnämnda regeln infördes i och med tillkomsten av 1981 års preskriptionslag. I förarbetena (prop. 1979/80:119 s. 51) angavs att det var

motiverat med ett undantag såvitt avsåg periodiskt utfallande prestationer i form av pensioner. Det framhölls som ytterst otillfredsställande om den som är berättigad till pension skulle behöva vidta preskriptionsavbrytande åtgärder redan innan pensionen kunde börja betalas ut.

För ställningstagandet till Riksskådebanans preskriptionsinvändning är det enligt vad parterna är ense om avgörande huruvida S.L:s talan avser en sådan fordran på pension som avses i 2 § tredje stycket preskriptionslagen eller inte.

Riksskådebanan har i målet fört fram två skilda argument till stöd för att specialregeln i 2 § tredje stycket preskriptionslagen inte är tillämplig och att preskription därför har inträtt enligt 2 § första stycket samma lag. Det första argumentet går ut på att den påstådda fordran rättsligt sett inte har karaktären av en sådan fordran på pension som avses i 2 § tredje stycket preskriptionslagen. Det andra argumentet går ut på att den sistnämnda preskriptionsregeln är tillämplig endast i de fall det är fråga om en pensionsfordran inom ramen för ett bakomliggande otvistigt pensionsavtal och, som det får förstås, tvisten således endast avser pensionens omfattning.

Enligt Arbetsdomstolens mening står det klart att en fordran kan omfattas av den särskilda preskriptionsbestämmelsen i 2 § tredje stycket preskriptionslagen endast om fordringen rättsligt sett är av den karaktären att den avser pension i den mening som avses i bestämmelsen. Vad som närmare avses med uttrycket pension har inte utvecklats i förarbetena till preskriptionslagen. Möjligen förhåller det sig så att begreppets innebörd inte alltid är självklar (jfr Lindskog, Preskription, 2002, s. 410). Arbetsdomstolen har dock inte anledning att här gå närmare in på denna fråga. Med hänsyn till hur parterna i målet har fört sin talan gäller deras meningsskiljaktighet nämligen bara frågan om S.L:s fordran har karaktären av pension eller av skadestånd på grund av åsidosättande av en pensionsutfästelse. Vid ställningstagandet till den frågan anser domstolen att det i första hand måste vara avgörande vilka omständigheter käranden har åberopat som stöd för sin talan. För att den för käranden mer förmånliga preskriptionsbestämmelsen i 2 § tredje stycket preskriptionslagen ska bli tillämplig är det alltså tillräckligt att den angivna grunden för talan leder till slutsatsen att fordran, för den händelse den skulle föreligga, rättsligt har karaktären av fordran på pension.

Mot bakgrund av det anförda är det av betydelse att S.L:s talan grundas på ett pensionsavtal och avser fullgörelse enligt detta avtal, innebärande att Riksskådebanan i sin egenskap av tidigare arbetsgivare ska betala mellanskillnaden mellan den utbetalda pensionen och den enligt hennes mening utfästa pensionen. Hennes talan är inte utformad som en talan om skadestånd på grund av avtalsbrott och kan inte heller uppfattas som en sådan (jfr AD 1977 nr 160 och 2002 nr 99). I likhet med tingsrätten finner Arbetsdomstolen mot denna bakgrund att S.L:s talan avser en sådan fordran på pension som omfattas av den särskilda preskriptionsregeln i 2 § tredje stycket preskriptionslagen.

I det anförda ligger att det vid tillämpningen av 2 § tredje stycket preskriptionslagen inte kan krävas att det är ostridigt att det faktiskt föreligger ett pensionsavtal av viss innebörd. Det är en fråga som, om det konstateras att preskription inte har inträtt, får prövas i ett senare skede av målet.

På grund av det anförda finner Arbetsdomstolen, i likhet med tingsrätten, att S.L:s talan inte har gått förlorad på grund av preskription. Arbetsdomstolen kommer således till samma slutsats som tingsrätten. Domslutet i mellandomen bör omformuleras på så sätt att det i domslutet förklaras att S.L:s talan inte är preskriberad.

Domslut

1. Med ändring av tingsrättens domslut punkten 2 förklarar Arbetsdomstolen att S.L:s talan mot Riksskådebanan om resterande pension inte är preskriberad.
2. Det ankommer på tingsrätten att vid dess slutliga prövning av målet ta ställning till skyldighet för part att ersätta motpart för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen.

Ledamöter: Michaël Koch, Cathrine Lilja Hansson, referent, och Kristina Andersson. Enhälligt.

Sekreterare: Kristina Wik

Tingsrättens dom (ledamot: Jakob Hedenmo)

YRKANDEN M.M.

S.L. har i ansökan om stämning den 2006-06-30 yrkat att tingsrätten ska förplikta Riksskådebanan att till henne utge dels resterande pension avseende tidsperioden 2000-12-01—2006-05-31 med 307 466 kr, dels resterande pension fr.o.m. 2006-06-01 t.o.m. dag för huvudförhandling i målet med 761 kr/dag.

Riksskådebanan har i svaromål bestritt käromålet i sin helhet.

Riksskådebanan har i målet dels invänt att Stockholms tingsrätt inte är rätt forum, dels att kärandens rätt till talan gått förlustig till följd av fullföljdsreglerna i aktuell förhandlingsordning och pga. preskription.

Tingsrätten har i föreläggande 2006-11-29 angett att forumfrågan skall prövas i beslut och slutförelagt parterna i denna del. Tingsrätten har i samma föreläggande angett att beroende på utgången i forumfrågan mellandom kan komma att meddelas på handlingarna för att pröva frågorna om kärandens talan gått förlustig till följd av dels fullföljdsreglerna i gällande förhandlingsordning, dels preskription. Parterna, som inte har invänt mot mellandomstemat, får anses ha slutfört sin talan i fråga om mellandom.

S.L. har i för prövningen av forumfrågan, fullföljdsreglerna enligt förhandlingsordningen samt preskription åberopat förhör under sanningsförsäkran med sig själv samt vittnesförhör med ombudsmannen J.H. och avtalssekreteraren E.O.

Tingsrätten har i beslut 2007-08-29 avvisat den av S.L. åberopade muntliga bevisningen i forumfrågan samt lämnat Riksskådebanan foruminvändning utan bifall.

Fråga har uppkommit att i mellandom pröva om käranden förlorat sin rätt att föra talan enligt ovan. Parterna har därvid angett grunder och utvecklat sin talan enligt nedan.

GRUNDER OCH SAKOMSTÄNDIGHETER

Riksskådebanan

Förlust av talan enligt gällande förhandlingsordning

En central förhandling hölls den 2005-10-13 angående vissa pensionsfrågor för S.L. Vid denna förhandling företrädde S.L. av Handelsanställdas förbund (Förbundet) trots att hon vid det tillfället inte längre var medlem där. Hon var själv närvarande och skrev själv under protokollet tillsammans med företrädare för Förbundet. Förhandlingen slutade i oenighet.

Enligt 8 § mom. 1 i den förhandlingsordning som gäller mellan KFO och LO kan tvist som rör innebörden av lag, enskilt avtal kollektivavtal eller gällande rätt i övrigt (rätts-tvist) och som har varit föremål för central förhandling utan att ha kunnat lösas, av part hänskjutas till avgörande av AD. Av samma paragraf, mom. 2 framgår att i rättstvist rörande skadestånd eller annan fullgörelse skall talan väckas i AD inom tre månader från det att den centrala förhandlingen anses avslutad. Forsitter part talefristen förlorar han rätten att föra talan.

S.L. rätt att föra talan har därmed gått förlorad eftersom Förbundet inte inom stadgad frist väckt talan i Arbetsdomstolen.

S.L. har genom sin närvaro och med sitt undertecknande av förhandlingsprotokollet till fullo legitimerat och befullmäktigat Förbundet att företräda henne i rätts-tvisteförhandlingen. Varken företrädare för Förbundet, Riksskådebanan eller KFO hade kännedom att hon utträtt ur Förbundet. S.L. önskade att bli företrädd av Förbundet. Alla inblandade utom S.L. var därför av uppfattningen att det var fråga om en vanlig förhandling. Det kan inte ankomma på Riksskådebanan eller KFO att undersöka om S.L. verkligen var medlem i Förbundet.

S.L. kan inte genom byte av fackförbund undgå preskription av talefristen. I detta fall finns en reglering i 66 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL). " Har organisationen ej iakttagit föreskriven tid för väckande av talan, får den som är eller har varit medlem i organisationen och som berörs av tvisten väcka talan inom en månad efter det att tiden har löpt ut. S.L. skulle därför som tidigare medlem väckt talan inom en månad efter det att fristen enligt 66 § MBL löpt till ända för Förbundet. Förbundet hade enligt 65 § MBL tre månader på sig att väcka talan. Därefter hade S.L. en månad på sig.

Förhandlingsberättigad part på arbetstagarsidan är en organisation. Förbundet agerade på förhandlingen som förhandlingsberättigad part. Eftersom käranden närvarade och undertecknade protokollet samtyckte om till att Förbundet agerade som förhandlingsberättigad part. Kärandens agerande har således i vart fall givit Förbundet full-makt/ställningsfullmakt att agera som förhandlingsberättigad part. Riksskådebanan vitsordar att förhandlingsberättigad part på arbetstagarsidan enligt förhandlingsordningen är organisation och inte medlem. Riksskådebanan vitsordar att med "part" i förhandlingsordningens § 8 mom. 1 ("Avgörande av rättstvist") på arbetstagarsidan avses organisation och inte enskild medlem.

Preskription

Riksskådebanan gjorde vid den centrala förhandlingen en preskriptionsinvändning. Invändningen gjordes då S.L:s uppfattning är att Riksskådebanan hade att betala förhöjda pensionsavgifter under tiden hon hade sin anställning 1982-1995. S.L:s fordran var därför preskriberad vid den centrala förhandlingen.

I enlighet med AD 2002 nr 99 m fl gäller att det skadeståndsanspråk anses ha kommit till när den skadegörande handlingen företogs och preskriptionsfristen börjar normalt löpa från den tidpunkten även om den skadelidande inte skulle komma att drabbas för-rän långt senare. Jfr AD 1977 nr 160 som just rör frågan om pension.

I detta mål synes därmed den påstådda skadegörande handlingen ha ägt rum under käreandens anställning mellan 1982-1995 i from av uteblivna inbetalningar av pen-sionsavgifter för att kunna uppfylla pensionsutbetalningar på av käreanden yrkad nivå. Preskriptionstiden började därmed löpa vid varje påstådd bristande pensionsinbetalning. Preskriptionstiden för käreandens sista påstådda fordran började löpa i juli månad 1995.

Vidare gäller enligt både gällande huvudavtal och förhandlingsordningen mellan KFO och LO samt enligt 64 § MBL att förhandling skall påkallas senast inom två år sedan omständigheten inträffat. Detta gäller för såväl skadestånd som för annan fullgörelse. Dessa två år har utgångspunkt år 1995.

S.L.

Förlust av talan enligt gällande förhandlingsordning

Käreanden är inte bunden av förhandlingsordningen i kollektivavtalet. S.L. utträdde ur Förbundet i maj 1988. Enligt 26 § MBL var S.L. fortsatt bunden av kollektivavtalet till dess giltighetstid löpt ut, vilket var den 2000-09-30. Eftersom hon inte var bunden av kollektivavtalet var hon inte heller bunden av dess förhand-lingsordning. Förhandlingen 2005 kom till stånd pga. Förbundet felaktigt trodde att S.L. fortfarande var medlem. Detta förändrar inte det faktum att hon inte längre var medlem i Förbundet. Det kan för övrigt ifrågasättas om förhandling var en förhandling enligt förhandlingsordningen eftersom den gällde en person som inte var medlem i förbundet, se 2 § mom 1 i förhandlingsordningen. Då Förbundet inte hade förhandlingsrätt för S.L. eftersom hon inte längre var medlem, var det inte fråga om en förhandling enligt förhandlingsordningen eller enligt 10 § MBL. Det var istället fråga om en förlikningsförhandling där Förbundet bistod S.L.

66 § MBL förutsätter att det finns en föreskriven tid. För den som inte längre är med-lem innebär det att bundenhet av kollektivavtalets förhandlingsordning fortfarande skall föreligga trots att medlemskapet upphört. Om bundenhet av kollektivavtalet inte längre föreligger finns inte någon tid föreskriven och 66 § är inte längre tillämplig.

S.L:s talan grundar sig på att ett avtal mellan henne och Riksskådebanan har ingåtts enligt vilket hon skulle erhålla pension enligt funktionärsavtalet. Hennes ford-ran grundar vare sig, på MBL eller kollektivavtal. Hennes fordran på pension har upp-stått efter det att hon slutade att vara bunden av avtalet under 2000.

S.L. har ej bidragit till att Förbundet trodde att hon fortfarande var medlem.

Preskription

S.L:s talan avser inte skadestånd utan avser fordran på resterande pension. Utgångspunkten för preskriptionsfristen är därför inte någon påstådd skadegörande handling utan tidpunkten då utbetalning av pension förfaller till betalning, se 2 § 3 st preskriptionslagen (1981:130) och NJA 1990 s 35. Den första betalningen förföll i december 2000.

DOMSKÄL

Inledning

Då den av S.L. åberopade muntliga bevisningen saknar betydelse såvitt avser nu aktuella frågor skall den avvisas. Tingsrätten har företagit ovan nämnda frågor till avgörande i mellandom på handlingarna med stöd av 42 kap. 18 § 1 st. 5 p. rättegångsbalken. S.L. kan inte anses ha krävt förhandling även om hennes muntliga bevisning avvisas.

Förlust av talan enligt gällande förhandlingsordning

Av 8 § mom. 1 och 2 i förhandlingsordningen framgår bl.a. att tvist som rör innebörden av lag, enskilt avtal kollektivavtal eller gällande rätt i övrigt (rättstvist) och som varit föremål för central förhandling utan att kunna lösas kan av part hänskjutas till AD. I rättstvist som rör skadestånd eller annan fullgörelse skall talan väckas inom tre månader från det att den centrala förhandlingen förklarades avslutad. Försitter part talefristen förlorar han rätten att föra talan i tvisten.

Den fråga tingsrätten har att ta ställning till är om S.L. är bunden av den förhandlingsordning som gäller mellan KFO och LO och om hon i så fall skulle ha försuttit sin möjlighet att väcka talan mot Riksskådebanan till följd av den fullföljdshänvisning som förhandlingsordningen stadgar. Det är i målet ostridigt att S.L. inte är medlem i Förbundet och att hon inte heller var detta vid tidpunkten för förhandlingen den 2005-10-13. Det är vidare utrett att Förbundet biträdde S.L. vid förhandlingen.

Enligt 10 § MBL har arbetstagarorganisation rätt till förhandling med arbetsgivare i fråga rörande förhållandet mellan arbetsgivaren och sådan medlem i organisationen som är eller har varit arbetstagare hos arbetsgivaren. För tvisteförhandlingar finns särskilda tvisteförhandlingsregler enligt 64-65 §§ MBL som kompletterar regleringen i 10 § samma lag. Dessa regler kan enligt 4 § st. 2 MBL emellertid frångås genom att kollektivavtalet innehåller en förhandlingsordning med bestämmelser om i vilka former parterna skall förhandla. En organisation har dock endast rätt till förhandling enligt 10 § MBL på medlemmars vägnar. Om en enskild arbetsgivare eller arbetstagare lämnar sin organisation, har denna inte längre förhandlingsrätt för den förutvarande medlemmens vägnar.

Tingsrätten gör följande bedömning. Som framgår av ovan är det en förutsättning för att en förhandlingsordning skall vara bindande för är att organisationen har förhandlingsrätt för den medlem som berörs av förhandlingen. Det är i målet ostridigt att S.L. vid förhandlingen den 2005-10-13 inte var medlem i Handelsanställdas förbund. Det står således klart att förbundet inte hade förhandlingsrätt enligt medbestämmandelagen. Eftersom förhandlingsrätt aldrig förelegat är det enligt tingsrättens mening utslutet att S.L. ändå skulle kunna bli bunden av förhandlingsordningen till följd av hennes eget agerande.

Vidare noterar tingsrätten att det av 2 kap 1 § st. 1 p. 2 lagen (1974:371) om rättegång i arbetstvister (LRA) framgår att Arbetsdomstolen som första domstol skall uppta och avgöra tvist som väcks av arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation eller av arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation som själv slutit kollektivavtal om målet gäller arbetstvist under förutsättning att kollektivavtal gäller mellan parterna eller att enskild arbetstagar som berörs av tvisten sysselsätts i arbete som avses med kollektivavtal vilket arbetsgivaren är bundet av. Enligt 2 kap 2 § LRA framgår att annan arbetstvist än som avses i 2 kap 1 § skall upp- tagas och avgöras av tingsrätt.

Enligt 4 kap 5 § samma lag har en arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation talerätt för medlem. Vad avser kollektivavtalstvist kan organisationen föra talan även för den som tidigare varit medlem i organisationen. I annan arbetstvist än kollektivavtalstvist, t.ex. tvist om tillämpning av personligt avtal, gäller att organisationen kan väcka och utföra talan endast för den som är medlem. Medlemskapet skall föreligga då talan väcks (jfr AD 1975 nr 64). Medlem har i förevarande fall subsidiär talerätt. Vill organisationen inte väcka talan med stöd av ovan angivet lagrum kan medlemmen alltså själv inleda talan. I detta fall måste emellertid talan anhängiggöras i tingsrätten enligt 2 kap 2 § LRA.

S.L. inte är medlem i Handelsanställdas förbund. Hon var inte heller medlem vid tidpunkten för förhandlingen den 2005-10-13. Den aktuella tvisten gäller inte heller kollektivavtal utan avser fordran på pension vid sidan av kollektivavtal. Av detta följer att Förbundet inte, oavsett om S.L. skulle vara bunden av förhandlingsordningen, kunde eller kan väcka talan i Arbetsdomstolen enligt LRA för S.L:s räkning. S.L. saknar själv möjlighet att anhängiggöra talan i Arbetsdomstolen. En talan som inte skall väckas i Arbetsdomstolen skall enligt LRA inledas i tingsrätten. Således hade vare sig Förbundet eller S.L. möjlighet att väcka talan i Arbetsdomstolen. Av detta följer att även om S.L. skulle ha varit bunden av förhandlingsordningen genom sitt eget agerande skulle den paragraf som Riksskådebanan hänfö sig till vara utan verkan.

Tingsrätten lämnar med hänsyn till det ovan sagda Riksskådebanans yrkande i denna del utan bifall.

Preskription

Enligt 2 § 3 st. preskriptionslagen gäller att för fordran på pension räknas preskriptionstiden från den dag fordringen tidigast kan göras gällande. Det är ostridigt i målet att S.L:s första pensionsutbetalning förföll i december 2000. Det är inte såsom Riksskådebanan påstått här fråga om ett skadeståndsyrkande utan fordran på restande pension vid sidan av kollektivavtal. S.L anställdes av Riksskådebanan 1980. Enligt tingsrättens mening framstår det dessutom som orimligt att hon för att undgå att hennes pensionsfordran preskriberades skulle ha varit tvungen att varje månad tillse att den pensionsavsättning hon ansåg sig ha rätt till avsattes av Riksskådebanan. Tingsrätten finner därför att S.L:s fordran inte är preskriberad varför Riksskådebanans yrkande även i denna del skall lämnas utan bifall.

DOMSLUT

1. Tingsrätten avvisar den av S.L. åberopade muntliga bevisningen i mellandomsfrågan.
2. Tingsrätten lämnar Riksskådebanans yrkanden att kärandens rätt att föra talan gått förlorad till följd av dels fullföljdsbestämmelserna i gällande förhandlingsordning, dels preskription, utan bifall.